

Turnhout, 13 juli 2021

Betreft: De implementatie van de Renewable Energy Directive en het additionaliteitsprincipe voor de productie van hernieuwbare brandstoffen

Beste,

Als Waterstof Industrie Cluster verenigen wij 90 bedrijven, voornamelijk in België maar ook deels in Nederland gevestigd, die reeds actief investeren in waterstoftechnologie of onderzoeken hoe ze in de toekomst activiteiten kunnen ontplooien in deze sector.

Dat waterstof en van waterstof afgeleide energiedragers een belangrijke rol kunnen spelen in de energietransitie wordt algemeen erkend. De Europese wetgeving, die momenteel wordt ontwikkeld, levert daarvoor ook in toenemende mate de nodige impulsen.

De Renewable Energy Directive (REDII, herziening uit 2018) creëert een aantal stimulansen voor waterstof-brandstoffen (of “Renewable Fuels of non-Biological origin” – RFNBO’s), door deze expliciet mee te nemen als mogelijke categorie voor het behalen van de doelstelling van 14% aandeel hernieuwbare brandstoffen voor transporttoepassingen in 2030, naast de biobrandstoffen en de recycled carbon fuels.

Anderzijds legt de Renewable Energy Directive ook een aantal administratieve eisen op aan de oorsprong van de elektriciteit die gebruikt wordt voor de productie van die RFNBO’s.

Die eisen, waarvoor de exacte methodologie en verdere details de komende maanden zullen gepubliceerd worden in een “gedelegeerde handeling”¹, komen voort uit het “additionaliteits”-principe, dat letterlijk betekent dat additioneel verbruik van hernieuwbare energie steeds moet gecompenseerd worden door additionele productiecapaciteit.

Algemeen wordt gesteld dat (schaarse) hernieuwbare elektriciteit het best als elektriciteit kan worden gebruikt om conversieverliezen naar andere dragers (zoals RFNBO’s) te vermijden en te voorkomen dat extra fossiele elektriciteitsproductie nodig is om die verliezen te dekken.

Deze redenering steunt echter op de aanname dat de transportcapaciteit voor elektriciteit oneindig is, terwijl in praktijk gedeeltelijke conversie naar waterstof via sector koppeling er net voor kan zorgen dat er meer hernieuwbare energie kan geïntegreerd worden in het systeem aan lagere kost. Het concept van additionaliteit zoals het vandaag geformuleerd wordt, dekt dus niet het gehele vraagstuk.

In de REDII is dit additionaliteitsprincipe vertaald in een aantal voorwaarden waar de installatie voor de productie van waterstof-gebaseerde brandstoffen moet aan voldoen, opdat de geproduceerde transportbrandstoffen in rekening gebracht kunnen worden voor het behalen van de 14% doelstelling rond hernieuwbare energie in de transportsector.

¹ Delegated Act on renewable electricity for Renewable fuels of non-biological origin, expected to be published in Q3 of 2021

Als de installatie een direct connectie heeft met een hernieuwbare energie productie-eenheid, geldt de eis dat die eenheid pas in gebruik wordt genomen na of tegelijkertijd met de installatie die de brandstof produceert.

Als de elektrolyseur aan het elektriciteitsnet wordt gekoppeld, moet bewijs geleverd worden dat de elektriciteit volledig uit hernieuwbare bronnen is geproduceerd.

De voorlopige inhoud van de gedelegeerde handeling die de regels definitief zal vastleggen is ondertussen gelekt, waardoor de exacte voorwaarden en gevraagde bewijsvoering voor de additionaliteit van de hernieuwbare energie die wordt gebruikt voor de productie van hernieuwbare transportbrandstoffen gekend zijn.

Het principe op zich van additionaliteit is absoluut gerechtvaardigd maar de specifieke interpretatie en praktische implementatie die in de (gelekte) versie van de gedelegeerde handeling wordt voorgesteld, dreigt voor de eerste waterstofprojecten - die nog volop in de innovatiefase zitten – een aanzienlijke barrière te vormen.

De gedelegeerde handeling schuift een periode van maximaal 12 maanden naar voor tussen de tijd dat de hernieuwbare energie-installatie in werking treedt en het tijdstip dat de elektrolyseur in gebruik genomen wordt. Daarvoor moet de timing van de ontwikkeling, bouw en realisatie van beide componenten dus bijna perfect samenvallen. Gezien de zeer verschillende aanvraagtrajecten voor vergunningen voor bijvoorbeeld een windpark (dat verschillende jaren kan duren) en voor een elektrolyse-installatie (typisch binnen een jaar), zou deze eis een enorme vertraging betekenen voor de eerste waterstofprojecten waarvan de geproduceerde waterstof kan ingezet worden voor transport.

Wat betreft de bewijsvoering van het additionele hernieuwbare karakter van de gebruikte elektriciteit, wordt er gevraagd om geografische en temporele correlatie aan te tonen tussen de hernieuwbare waterstofproductie en de hernieuwbare energieproductie.

De eis om de productie en consumptie van waterstof te beperken tot dezelfde biedzone, verhindert efficiënte integratie van hernieuwbare energie uit het buitenland.

De eis dat er aantoonbaar een maximaal tijdsinterval van 15 minuten mag bestaan tussen de opwekking van de hernieuwbare energie en de productie van de hernieuwbare waterstof, is een significante praktische barrière. De garanties van oorsprong die bestaan voor hernieuwbare elektriciteit beschikken vandaag niet over exacte tijd-labelling en er is ook geen systeem voorhanden om deze correlatie nauwkeurig te bepalen.

Ook deze eisen makende opstart van waterstofprojecten die kunnen bijdragen tot de REDII-doelstelling rond de inzet van hernieuwbare energie in transport zeer moeilijk.

Deze discussie loopt nog volop op Europees niveau, waar de waterstofindustrie verenigd onder de vlag van Hydrogen Europe ervoor ijvert om de voorgestelde verplichtingen rond additionaliteit alvast uit te stellen tot 2025, om zo de kans te geven aan de eerste waterstofprojecten om met maximale valorisatiekansen uit de startblokken te schieten. Concreet is de vraag om in tussentijd te mogen gebruik maken van PPA's tussen waterstofproducenten en hernieuwbare energieproducenten en de oorsprong van de energie te documenteren met behulp van het bestaande systeem van garanties van oorsprong.

In het algemeen moeten de gehanteerde regels in de eerste plaats gericht zijn op efficiënte systeemintegratie en moet in alle gevallen technologie-neutraliteit gewaarborgd zijn (dezelfde regels voor alle energiedragers).

Het beleidsdocument van Hydrogen Europe en de vragen van de waterstofindustrie hebben we toegevoegd aan dit document.

De gedelegeerde handeling, die oorspronkelijk in definitieve vorm zou verschijnen in de maand juli, is uitgesteld naar de herfst van 2021.

Met deze nota willen we u als attachés energie bij de Vlaamse Permanente Vertegenwoordiging in de Europese raad, attent maken op deze problematiek. We hopen dat bij het verder uitwerken en definitief worden van de gedelegeerde handeling, de Vlaamse en Belgische overheden in de mate van het mogelijke zullen doen om tot een werkbare oplossing rond de toepassing van het additionaliteitsprincipe te komen, zodat ook de Belgische ambities rond waterstof de komende jaren alle kansen zullen krijgen om realiteit te worden.

Vanzelfsprekend blijven we tot uw beschikking voor elke verdere discussie of verduidelijking die u nodig heeft over dit onderwerp.

WaterstofNet vzw

Coördinator van de Waterstof Industrie Cluster.

Contact: Isabel.Francois@waterstofnet.eu